

Zákon č. 371/2019 Z.z. o základných požiadavkách na bezpečnosť detského ihriska

Praktické rady pre vlastníkov a prevádzkovateľov detských ihrísk (DI)

Tento zákon rieši komplexne bezpečnosť detských ihrísk a definuje práva a povinnosti jednotlivých subjektov:

- vlastníci, resp. prevádzkovatelia DI
- osoby oprávnené na výkon kontroly DI
- orgán dohľadu (SOI)

Táto oblasť doposiaľ nebola jednoznačne určená a dochádzalo tak k nejednoznačným interpretáciám kompetencií na výkon jednotlivých činností.

Dôležité informácie a odporúčania pre prevádzkovateľov, vyplývajúce zo zákona:

- Kto je vlastník ihriska
Zákon jednoznačne ukladá povinnosti vlastníkovi detského ihriska (nie prevádzkovateľovi). Ak nie je možné určiť vlastníka detského ihriska, zodpovedný je vlastník pozemku. (§4, odst. 5.) Za rôzne, svojpomocne vybudované ihriská na pozemku obce zodpovedá tak obec a nie tí, ktorí si to ihrisko postavili.
Odporúčanie:
Odporúčame preto vlastníkom pozemku, zmluvne preniesť povinnosti vyplývajúce zo zákona na prevádzkovateľa, pokiaľ ihrisko nie je priamo v správe obce, ale ho prevádzkuje napr. občianske združenie, podnikateľský subjekt a pod.
- Čo sa považuje za detské ihrisko
Je to priestor, kde je umiestnené aspoň jedno zariadenie detského ihriska a je prístupné verejnosti.
POZOR! Aj umiestnenie jednej samostatnej pružinovej hojdačky, ktorá je voľne prístupná, sa považuje za detské ihrisko a tak musí vlastník zabezpečiť plnenie povinností vyplývajúce zo zákona:
  - označenie DI
  - viesť evidenciu úrazov
  - zabezpečiť vstupnú kontrolu (inšpekčný certifikát) a pravidelné kontroly (raz za 24 mesiacov)*Odporúčanie:*
Z hľadiska budúcej údržby aj uvedených povinností bude preto určite jednoduchšie a efektívnejšie postupne budovať ucelené detské ihriská na vhodnom mieste, ako rozdrobiť investičné prostriedky na nákup samostatných prvkov pre väčšie množstvo lokalít v obci/meste, s cieľom „každému aspoň niečo“. Vznikajú tak lokálne „detské ihriská“, náročné na prevádzku a údržbu, ktoré slúžia len malému okruhu užívateľov a výbavou nezodpovedajú požiadavkám na zmysluplné trávenie času detí.
- Základné požiadavky na ihriská
Detské ihrisko v prevádzke musí byť bezpečné. Bezpečným ihriskom je detské ihrisko, ktoré spĺňa požiadavky podľa tohto zákona a ktoré nepredstavuje pre užívateľa DI neprimerané nebezpečenstvo (§2, ods. 2, písm. h))
Ani prvky, ktoré sú certifikované, nemusia byť bezpečné, pokiaľ pri ich inštalácii neboli dodržané odporúčania výrobcu na ich inštaláciu a prevádzku. Napr. použitie nevhodného

povrchu tlmiaceho náraz, nie je dodržaný minimálny priestor zariadenia DI.

Zákon ukladá povinnosť certifikácie celého ihriska (Vstupná kontrola) ešte pred sprístupnením verejnosti. Túto kontrolu vykoná na základe obhliadky akreditovaná osoba (inšpekčný orgán). Aktuálne sú takouto osobou v SR len TÜV SÜD Slovakia, s.r.o. a Technická inšpekcia, a.s.

Toto je dôležitá zmena oproti doterajšiemu stavu. Doposiaľ bolo potrebné doložiť certifikáty prvkov a ihrisko sa otváralo. Často pod tlakom termínov (MDD, začiatok školského roka, otvorenie zariadenia, miestne výročia obce a pod.) sa tak ihriská dokončievali tesne pred termínom. Od 1.1.2020 je treba počítať s tým, že ani dokončené DI, nemožno sprístupniť verejnosti, pokiaľ nebol vydaný inšpekčný certifikát.

Až prax ukáže, ako budú obe inštitúcie kapacitne zvládať certifikáciu všetkých nových ihrísk uvádzaných do prevádzky v SR. S oboma inštitúciami sme v jednaní ohľadne garancie termínov a cien za túto službu.

Odporúčanie:

Odporúčame zmluvne dohodnúť s dodávateľom dodanie inšpekčného certifikátu, ako súčasť preberacieho konania DI.

- Základné povinnosti vlastníka DI detailne rieši §4 zákona.
Od 1.1.2020 pribudli pre vlastníkov niektoré nové povinnosti:
(platí pre všetky detské ihriská, teda aj tie uvedené do prevádzky pred účinnosťou tohto zákona)
  - označiť detské ihrisko
  - viesť evidenciu úrazov a oznamovať úrazy
  - vykonať alebo zabezpečiť vykonanie kontroly DI

- Označenie detského ihriska (§5)
Označenie detského ihriska musí obsahovať okrem doteraz používaných štandardov aj údaje:
  - názov a adresa DI
  - identifikačné údaje vlastníka / prevádzkovateľa
  - informáciu o období prevádzky a otváracom čase otvorenia (mesiace od-do, + prev. hodiny)
  - dátum poslednej kontroly**Odporúčanie:**
Je potrebné zabezpečiť výmenu, resp. inštaláciu nových tabúl s prevádzkovým poriadkom, keďže žiadne z nich určite neobsahujú všetky údaje požadované zákonom. (vzor tabule v niekoľkých grafických a rozmerových variantoch, obsahujúci všetky náležitosti, vrátane cenovej ponuky, zašleme na vyžiadanie.)

- Evidencia úrazov (§6)
Zákon predpisuje, ktoré údaje je treba viesť v evidencii, kam hlásiť úrazy, ako aj povinnosti o archivácii týchto údajov. (Formulár na evidenciu úrazov zašleme na vyžiadanie.)
Odporúčanie:
Zaviesť tlačivo pre evidenciu úrazov DI.

- Kontroly (§ 7 - §13)
Zákon stanovuje povinnosť kontroly detských ihrísk, vrátane preukázania spôsobilosti na výkon tejto činnosti. Upravuje tak jednoznačne, kto je oprávnený na vykonávanie kontrol DI.
Zákon rozlišuje dva typy kontroly DI:
  - Vstupná kontrola (pred uvedením DI do prevádzky)

- Pravidelná kontrola (predtým tzv. hlavná ročná kontrola)

Zákon tiež rieši v prechodných ustanoveniach (§ 17) povinnosti ohľadom kontroly u ihrísk uvedených do prevádzky pred 1.1.2020.

Platí nasledovné:

DI uvádzané do prevádzky po 1.1.2020:

- Povinnosť vykonania vstupnej kontroly. Zabezpečenie inšpekčného certifikátu pred uvedeným DI do prevádzky. Vykonáva inšpekčný orgán (TÜV SÜD s.r.o., alebo Technická inšpekcia, a.s.)

- Následné pravidelné kontroly vykonávať minimálne raz za 24 mesiacov, pričom inšpekčný certifikát zo vstupnej kontroly nahrádza správu o pravidelnej kontrole na obdobie 12 mesiacov. (§12, ods. 7)

V tomto bode sa očakáva novelizácia zákona, keďže sa jedná o zjavnú chybu a nelogičnosť v zákone, keď výsledok vyššieho stupňa kontroly, navyše na novom ihrisku, má mať platnosť len 12 mesiacov a ďalšie pravidelné kontroly majú mať platnosť 24 mesiacov.

DI uvedené do prevádzky pred 1.1.2020:

Zákon stanovuje pre vlastníkov prechodné obdobie na vykonanie prvej pravidelnej kontroly do 31.12.2021. Prakticky to znamená, že z hľadiska zákona sa vlastník nemusí preukázať vykonaním takejto kontroly na starom ihrisku do konca roka 2021. To však nezbavuje vlastníka zodpovednosti, za bezpečnosť ihriska, preto odporúčame kontroly ihrísk zabezpečovať podľa potreby a vyťaženia ihriska aj skôr, aby sa predišlo prípadným úrazom z dôvodu poškodenia ihriska.

POZOR!

V zmysle zákona je vlastník povinný zabezpečiť vstupnú kontrolu (a inšpekčný certifikát) aj na ihrisko, kde bude doplnený akýkoľvek ďalší herný prvok. Prakticky by to znamenalo, že ak sa na staré ihrisko doplní akýkoľvek prvok (napr. len pružinová hojdačka), mala by sa na ňom vykonať vstupná kontrola. Toto môže znamenať výrazné zvýšenie nákladov na rozšírenie starého DI. Podľa konzultácii s TÜV SÜD Slovakia, s.r.o., ako aj Technická inšpekcia, a.s., riešia túto otázku s orgánom dohľadu (SOI) a očakávajú prijatie záveru s akceptáciou výnimky na iný postup. Zatiaľ je však táto otázka otvorená.

Odporúčanie:

Pri plánovaní nových ihrísk prioritne riešiť komplexné ihriská ako jeden komplex, namiesto dielčích dopĺňaní starších ihrísk o nové prvky.

➤ Odborná spôsobilosť na vykonávanie kontrol

Oprávnenie na vykonávanie vstupných kontrol má inšpekčný orgán. Zo zákona je to zatiaľ zo slovenských subjektov v kompetencii TÜV SÜD Slovakia, s.r.o. a Technická inšpekcia, a.s. (§8, ods. 2)

Pravidelné kontroly (predtým hlavné ročné kontroly) môžu vykonávať odborne spôsobilé osoby na výkon pravidelnej kontroly DI, s certifikátom odbornej spôsobilosti. (§10)

Osobou oprávnenou na výkon pravidelnej kontroly môže byť:

- fyzická alebo právnická osoba, ktorá má živnostenské oprávnenie na túto činnosť. Zákon zavádza túto činnosť medzi viazané živnosti, čo v praxi znamená, že subjekt môže takúto živnosť prevádzkovať, len ak preukázal odbornú spôsobilosť na jej výkon.

- vlastník kontrolovaného DI, alebo prevádzkovateľ, ak má odbornú spôsobilosť na výkon

pravidelnej kontroly (alebo ak je fyzická osoba s touto spôsobilosťou v pracovno-právnom vzťahu s vlastníkom DI). §9, odst.2, písm.b

Odporúčanie:

Zákon jednoznačne určuje, kto je kompetentný vykonávať pravidelné kontroly. Po novom, oproti doterajšej praxi, umožňuje vykonávanie týchto kontrol aj samotným vlastníkom DI, za predpokladu, že splnili požiadavky na preukázanie odbornej spôsobilosti. Je na zváženie, či sa oplatí na daný výkon zaškoliť svojho zamestnanca, alebo zveriť túto činnosť externej špecializovanej firme so skúsenosťami v tejto oblasti.

Dôležité!

Certifikát odbornej spôsobilosti vydáva inšpekčný orgán (TÜV SÜD Slovakia, s.r.o. a Technická inšpekcia, a.s.). K dnešnému dňu však nie je vydaná vykonávacia vyhláška, ktorá stanoví pre inšpekčný orgán podmienky pre vydanie takéhoto certifikátu. A tak je vylúčené, aby k dnešnému dňu (14.1.2020) v rámci SR niekto disponoval takýmto oprávnením. Akékoľvek ponuky na dodanie takejto služby sú preto v rozpore so zákonom.

Naša spoločnosť je prihlásená na jeden z prvých termínov na školenie a získanie oprávnenia na túto činnosť, avšak školenie môže byť realizované až po vydaní vykonávacieho predpisu. Podľa našich neoficiálnych informácií to nebude skôr ako v marci-apríli 2020.

Kontrolu DI pre zistenie nedostatkov a rizík samozrejme môžeme zabezpečiť, ale nie je možné ju realizovať a deklarovať ako pravidelnú kontrolu v zmysle tohto zákona, hoci obsahovo by sa jednalo o výkon tých istých činností.

Často kladené otázky:

- Je možné zbaviť sa zodpovednosti upozornením „Vstup na vlastné riziko“ ?
Nie. Žiadne podobné upozornenie nezabavuje zodpovednosti vlastníka, resp. prevádzkovateľa za to, že ihrisko musí byť bezpečné.
- Aké sankcie hrozia?
Aby bol zákon vymožitelný, musí obsahovať aj sankcie za jeho porušenie. Tieto sú uvedené v § 15 a 16. Treba však zdôrazniť, že tak v dôvodovej správe k zákonu, ako aj z aktuálnych vyjadrení zástupcov pre dohľad (SOI) cieľom zákona nie je naplnenie štátneho rozpočtu. Preto sa predpokladá riešiť prípadnými sankciami až opakované porušenie zákona, resp. nesplnenie záverov kontroly orgánu dohľadu. SOI podľa našich informácií nijako nenaťahovala kapacity na výkon tohto dozoru a ani nie je cieľom rozbehnúť masívnu kampaň na pokutovanie vlastníkov ihrísk.
- Musia byť prvky ihriska certifikované?
Nie. Rozhodujúci je tzv. inšpekčný certifikát detského ihriska, ktorý vystaví po obhliadke inšpekčný orgán (TUV alebo TI). Ich úlohou je zhodnotiť aj bezpečnosť prvkov. Na druhej strane je predpoklad, že certifikované prvky prejdú bez problémov procesom vstupnej kontroly a zjednoduší sa tým aj posudzovanie ich bezpečnosti. To by malo znamenať aj znížené náklady na vstupnú kontrolu. Pokiaľ prvok nie je certifikovaný, môže požadovať inšpekčný orgán celý rad dokumentov a podkladov pre vystavenie inšpekčného certifikátu (technické výkresy, materiálové zloženie, certifikáty použitých ,materiálov a pod.)

- Kto má zabezpečiť vstupnú kontrolu, resp. inšpekčný certifikát?
Zákon nešpecifikuje, kto môže tento certifikát objednať. Definuje sa len, že vlastník, resp. prevádzkovateľ musí týmto certifikátom disponovať pred sprístupnením DI verejnosti. Objednať ho teda môže tak vlastník, ako aj dodávateľ DI. V každom prípade bude potrebná k vystaveniu inšpekčného certifikátu súčinnosť oboch strán a tento úkon bude znamenať vždy určitý náklad navyše, oproti doterajšej praxi. Naša spoločnosť pracuje na tom, aby túto agendu vedela vybaviť pre svojich klientov v súlade so zákonom. Problém môže však nastať v prípade kombinácie rôznych dodávateľov prvkov a prác pre jedno detské ihrisko. Žiaden z dodávateľov nemôže prevziať zodpovednosť za činnosť a tovary od iných dodávateľov projektu.
- Musia byť ihriská oplatené?
*Nie.
Zákon prikazuje v niektorých prípadoch tzv. obmedzenie prístupu a uvádza v definícii pojmov, čo sa rozumie pod obmedzením prístupu (§2, ods. 2, písm. i): prekážka, bez prekonania ktorej užívateľ detského ihriska nemôže riadne užívať zariadenie detského ihriska alebo detské ihrisko. Toto ustanovenie sa týka takých opatrení, ako napr. poškodenie zariadenia ihriska, uzatvorenia ihriska pred jeho uvedením do prevádzky, alebo počas vykonávania kontroly.*

Podľa §4, ods. 1, písm. g) je špecifikovaná jedna z povinností vlastníka detského ihriska nasledovne:

*„Vlastník je povinný mimo obdobia kalendárneho roka, v ktorom sa detské ihrisko sprístupňuje verejnosti, obmedziť prístup verejnosti do minimálneho priestoru detského ihriska **alebo** informovať verejnosť o skutočnosti, že detské ihrisko nie je v prevádzke, dostatočne viditeľným a čitateľným oznamom.“*

- Nie je tento zákon len ďalším byrokratickým nezmyslom zvyšujúcim náklady obcí?
*Môj (subjektívny) názor: nie.
Zákon má svoje chyby, ale konečne sa upravuje komplexne legislatíva tak, aby detské ihriská boli naozaj bezpečné. Načo sú nám certifikované prvky, keď sú inštalované nebezpečne? Keď si ktokoľvek neskôr osadí lavičku, či kôš tam, kde nemá čo robiť a je rizikom pre hrajúce sa deti? Keď deti padajú na kamene či ostré betónové výčnelky, namiesto plochy tlmiacej náraz.
Každý, kto argumentuje „starými preliezkami, na ktorých sme vyrastali a nič sa nestalo“, nech si sám zodpovie otázku, či by bol ochotný ako pracovník samosprávy, zodpovedný za bezpečnosť ihrísk, prevziať na seba zodpovednosť za úraz dieťaťa na nebezpečnom prvku.*

Tieto odporúčania vychádzajú z našej 15-ročnej praxe s výstavbou detských ihrísk, ako aj z dennej praxe nášho tímu, keďže sme všetci rodičia alebo starí rodičia detí, využívajúcich ihriská.

Tento dokument nie je právne záväzný. Má pomôcť vlastníkom a prevádzkovateľom detských ihrísk, zorientovať sa v spleti paragrafov a nariadení, ktoré prax prináša.

Január 2020

Ing. Peter Ganoczy, konateľ spoločnosti

Dextrade Žilina, s.r.o.